

ANUL V. - No. 18.
15 Iulie 1929.

279052

„Vom lovi deopotrivă în străinul parazitărilor
și în Românul necinstit și înstrăinat!“

INFRĂȚIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naționale Creștine“
Apare la 1 și 15 a fiecărei luni

CUPRINSUL:

A. C. Cuza: Din studiul „Despre Poporație“ —
Prefața.

I. C. Cătuneanu: Guvernanți netrebnci.

Dr. D. Stanca: Memoriu — Din viața trudită a
Moților năpăstuiți.

Grigore Urziceanu: Monumentul trădării.

Correspondență din jud. Turda.

Șt. Peneș: Liga culturală la Cluj.

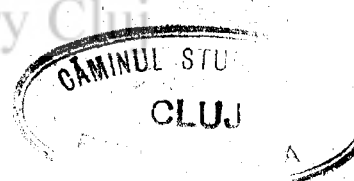
Un teolog: Din zodia morților.

I. L. Potra: Jupânul Tischler are prieteni și nu
va rămânea păgubit.

Col. S. Brândușa: Ce trebuie să conțină noua
lege administrativă.

Voci din Presă.

Informațiuni.

Un număr 12 Lei

Abonamentul în interiorul țării 1 an 300 Lei, 6 luni 150 Lei
„ în străinătate . . 1 an 400 „ 6 „ 200 „

Redactor responsabil: Dr. Lazar Isaicu.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
CLUJ, STRADA BOB N-rul 7

TIPOGRAFIA „ARDEALUL
STR. MEMORANDULUI Nr. 22.

INFRĂȚIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naționale Creștine“

DIN STUDIUL „DESPRE POPORAȚIE.“

P r e f a ță¹⁾

Habent sau fata libelli.
„Cărțile au soarta lor“. Putem adăogi:

Soarta cărților, uneori e soarta oamenilor.

E cazul meu cu cartea „Despre Poporație“, care apare astăzi în a doua ediție.

La 1886, întorcându-mă din străinătate — unde petrecusem, cu mici întreruperi, încă dela 1871, în interesul studiilor — și așezându-mă la Iași, de unde plecasem: aceea ce m'a surprins acum — în contrast cu ceace văzusem aiurea — a fost „poporația“.

Orașe streine, în mijlocul poporației românești.

Sub impresia acestui fenomen surprinzător, al poporației — contrastând cu direcția generală de pe atunci, a spiritelor, către „liberalism și umanitarism“, reprezentată, între alții, și de Titu Maiorescu — am scris cel d'întâiu studiu al meu, prin care arătam necesitatea altei direcții, sub titlul „Generația dela 48 și Era Nouă“ (1 vol. p. p. 106. Iași 1889).

La 1890, am supus fenomenul descreșterii poporației și deznationalizării orașelor românești, unei cercetări mai amănunțite, într-un studiu economic, publicat în ziarul „Era Nouă“, din Iași, sub titlul: „Meseriașul român“ — Cauze — Efecte — mijloace de îndreptare.

La 1893, acest studiu, însoțit de o introducere, l'am publicat în broșura: „Meseriașul român. Cu o prefață“. (1 vol. p. p. XXXIV + 107, Iași 1893).

¹⁾ Reproducem aici prefața la studiul Dlui A. C. Cuza „Despre poporație“ ediția II apărută în acest an, după o luptă de 5 ani cu Casa Școalelor în care prefața autorul schițează activitatea naționalistă dela 1889 până astăzi, și emite ideea unei „noi sistematizări a economiei politice“, pornind, ca punct cardinal, nu dela elementul mort, „avuție“ ci dela factorul viu „populație“, pentru a cărei îndestulare, economia politică este chemată să stabilească legi științifice.

Intre anii 1893—1895, ca deputat, am adus problema poporației înaintea Adunării deputaților: în ședința dela 8 Februarie 1893, la discuția generală a proiectului de lege pentru „organizarea învățământului profesional“, în ședințele dela 7 Martie și 22 Noembrie 1894, interpellând în chestia alcoolismului; în ședința dela 23 Noembrie 1893, la discuția proiectului de răspuns la Mesagiul; în ședința dela 16 Martie 1895, la discuția generală a budgetului ministerului cultelor și instrucțiunii publice.

Aceste cuvântări parlamentare, având de scop să îndrumeze soluția problemei poporației românești prin intervenția Statului, le-am publicat apoi cu studii introductive, în două scrieri: „Monopolul Alcoolului“ (1 vol. pp. XXVIII + 142, București 1895), „Țăranii și clasele dirigente“ (1 vol. pp. LXIX + 35, București 1895).

Dar faptul el însuși, al descreșterii poporației creștine și deznationalizării orașelor României — așadar ca în acelaș mediu, o poporație, acea națională, să scadă, iar cealaltă, acea străină, să crească — avea nevoie să fie lămurit teoreticește: ca bază a oricărei intervenții practice. Ceeace nu era posibil, decât raportându-l la legea naturală, care îl stăpânește.

Cercetarea acestei legi naturale, a legii poporației — așa precum a fost expusă de Robert Malthus de premergătorii și urmașii săi — m'a pus în fața unor contradicții, cari luau acestor cercetări orice valoare teoretică și practică: de înțelegere și de înrăurire posibilă a fenomenului.

Incercând să înlătur aceste contradicții, am crezut că le pot rezolvi, prin altă formulă a legii poporației — mai puțin rigidă decât acea matematică a lui Malthus, dar nu mai puțin riguroasă — expri-

mându-i esența.

În cursul acestor cercetări, mi s'a lămurit tot mai mult că economia politică, ea însăși, fusese sistematizată greșit: luând ca principiu de sistematizare avuția, pasivă, în loc de a pleca dela poporație, ca principiu activ al economiei sociale, și trebuind dar a fi și principiu științei care o cercetează. Am zis Știința economică este știința care determină legile cari stăpânesc îndestularea trebuințelor materiale ale poporației umane. (Vezi p. 14).

Aceste cercetări, le-am publicat în volum, sub titlul Despre Poporație. Statistica, Teoria și Politica ei. (1 vol. pp. XVI + 466, Iași 1899).

Prezintat Academiei Române, studiul meu „Despre Poporație“, a obținut la 1900, premiul Lazăr, pe baza raportului redactat de Dr. Vicențiu Babeș, în care se zice (Analele Academiei Române. Seria II. T. XXII, pp. 437—442):

„Oricine, la noi, ar voi a se ocupa cu cercetarea și dezvoltarea ulterioară a acestei chestiuni, devenită pentru unele State și popoare foarte actuală, și — pare-mi-se — anume pentru România chiar ardentă, va găsi în această carte „la olaltă adunat tot materialul necesar, o bună călăuză, o bogată „fântână de cunoștințe, de date și „idei“.

Mie, îmi mai rămânea: să aplic legea poporației la înțelegerea științifică, exactă, a fenomenului descreșterii poporației românești — care să-mi servească la înțelegerea legii. Ceeace am făcut, expunând rezultatul cercetărilor mele: în studiul „Mișcarea poporației urbane din Moldova“, („Revista Idealistă“, Septembrie, Noembrie 1905, și Ianuarie 1906), și mai pe urmă, ca încheiere, în trei prelegeri, ținute de mine, la Vălenii-de-Munte, în Iulie 1909, și pe cari le-am publicat apoi în anul următor.

tor, sub titlul „Scăderea populației creștine și înmulțirea Jidanilor în orașele României. (1 br. p. p. VI + 91, Vălenii-de-munte 1910).

Această scriere, de aplicare a cercetărilor mele teoretice cu privire la populație — având de scop anume ca să ajung la înțelegerea populației românești — se vede că face parte integrantă din cartea mea „Despre Poporație”: și ca teorie, ilustrându-i principiile, și ca practică, îndeplinindu-i scopul.

*

Ca profesor de economie politică, la Facultatea de drept a Universității din Iași, din luna Ianuarie 1901 — fiind vorba tocmai de teoria științei — cartea mea Despre Poporație, dela 1899, mi-a servit ca bază a expunerii cursului, și la care mă raportam necontenit, ca și la celelalte studii economice politice, ale mele, în legătură cu dânsa, cari au ajuns, cu timpul, a nu se mai putea găsi în comerț.

Văzând această lipsă, de care se plâneau studenții, Consiliul Facultății de Drent, a hotărât să ceară Ministerului instrucției publice, aplicarea Art. 92, al legii învățământului secundar și superior, din 1912, cu privire la publicarea cursurilor profesorilor universitari.

La 12 Martie 1921, cu Procesul-verbal Nr. 3469, Consiliul Facultății de drept, din Iași, a hotărât să ceară Ministerului Instrucțiunii, publicarea lucrărilor: 1°) Despre Poporație, 2°) Studii economice politice. Această hotărâre a fost înaintată în aceeași zi, Ministerului.

La 12 Noembrie 1921, Ministerul Instrucțiunii, „Casa Școalelor și Culturii poporului”, cu Adresa Nr. 6445, a comunicat Decanatului, că aprobă cererea Consiliului.

În urma acestei hotărâri, „Casa Școalelor” a și încredințat imprimării „Independența” din București, volumul „Despre Poporație” (1899), din care ea a tipărit, dela August 1922 până în Iunie 1924 treizeci și patru de coale.

Dar aici, Administrația „Casei școalelor” — pentru cari motive nu putem ști — a refuzat să approve tipărirea, în „Anexă”, a celor trei prelegeri dela 1909, despre „scăderea populației creștine și înmulțirea Jidanilor în orașele României” — deși această materie fusese doar punctul de plecare și scopul lucrării (vezi Introducerea pag. 3), și făcea parte integrantă,

așadar, din studiul „Despre Poporație”.

Cu toate acestea — menținându-și refuzul — a mers mai departe:

Casa școalelor, a pus în vânzare coalele tipărite — fără Anexă, fără prefață la nouă ediție, fără tabla de materii și, se înțelege, că și fără știrea autorului — sub titlul trunchiat: „Despre populație de A. C. Cuza, profesor universitar, (București, Imprimeriile „Independența”, Str. R. Poincaré, 17)”, 1 volum de 530 pagini.

Din cauza aceasta, între autor și Casa școalelor, s'a născut un diferend juridic, care a întârziat, cu încă cinci ani, tipărirea lucrării.

*

Ediția a doua, a studiului „Despre Poporație”, dela 1899, apare astăzi — sub îngrijirea autorului: cu Prefață, Anexă, Note, Registru și Tablă de materii.

Cetitorii ei singuri, vor putea să vadă, care din aceste părți — excluse împreună din volumul publicat de Administrația „Casei Școalelor”, la 1924 — putea să lipsească, și dacă eram îndrituit să cer publicarea lor.

Căci ediția a doua, doar'avea ca cea d'întâiu datorie să răspundă la următoarea întrebare:

Legea populației — așa precum fusese formulată ca lege naturală, în studiul dela 1899 — este ea oare încă valabilă?

Din principiu — chiar dacă nu l'ași fi menținut, pentru că nu era nevoie să-l schimb — se cerea să las textul sturului meu dela 1899, fără schimbare: cu toate dovezile și argumentația lui de-atunci. Ceeace am făcut. Căci am socotit în totdeauna, că o carte aparține timpului ei.

Răspunsul direct, la întrebarea pusă, l'am dat prin publicarea, în „Anexă”, a cercetării dela 1910, cu privire la populația orașelor României — care ilustrează și confirmă legea populației — și prin cele patru Note, dela 1929, care o supun încă odată revizuirii, fiecare din alt punct de vedere.

Concluzia Generală, a celor patru note — tratând despre: I. Legea populației; II. Poporația Franței; III. Poporația orașelor României; IV. Economia politică și populația — am rezumat-o în aceste cuvinte (pag. 690):

Verificarea, prin aceste Note, dela 1929, confirmă în totul cercetările studiului „Despre Poporație”,

dela 1899: cari rămân neschimbăte.

Cu această concluzie, cele două scopuri, pe cari le urmăresc de patruzeci de ani — legând soarta mea, cu adevărat, de soarta subiectului acestei cărți — pot zice astăzi, că sunt pe deplin atinse:

Legea populației, revăzută și formulată cu mai multă precizie, mi-a permis să determin cauza primă a fenomenului descreșterii populației și desnaționalizării orașelor românești, și totodată să contribuie la așezarea economiei politice — ca și a politicii economice — pe baze mai sigure.

Două rezultate teoretice, cuori id toată munca unei vieți întregi: o nouă formulă a legii populației, și o nouă definiție a economiei politice.

I. Poporația are tendința constantă de a trece de limita depe urmă a dezvoltării sale posibile, determinată în tot momentul de cantitatea mijloacelor de existență, pe cari și le poate procura și cu cari este obicinuită să trăiască.

II. Economia politică, este știința legilor și factorilor cari slăpănesc populația umană în raport cu mijloacele de existență, având ca scop cunoștința și cărmuirea luminață a economiei națiunii r.

A doua ediție a studiului, „Despre Poporație”, se prezintă dar, nu numai ca o cercetare complexă a legii populației, ca lege naturală — rezolvind definitiv, în teorie, și problema populației românești, dela orașe, și a naționalizării acestora — dar tot odată ea cuprinde și o nouă sistematizare a economiei politice, după același principiu, așa precum a fost schițată, în ultima Notă (Vezi p. 685—689).

Acestea sunt rezultatele teoretice, dobândite. Dar în dosul lor, stau interese practice naționale — de cea mai mare însemnătate: cari nu pot fi satisfăcute, decât numai în lumina teoriei.

Conducătorii politici și culturali ai nației românești — în deosebi studențimea universitară română, conducătoarea de mâne — să aibă pururea în vedere, că teoria este practica cea adevărată.

Cu o singură condiție:

Ca teoria să treacă la practică — iar practica, să înțeleagă teoria.

Teoria populației, care se înfățișează aici, cere imperios — în ultimul ceas — ca practica să înțeleagă și să aplice adevărurile ei: față de nația românească.

Guvernanți netrebnci

Cuvântul este aspru; dar să-mi spună adevăratul Român dacă nu este întemeiat, luând în considerație și cumpănind cu dreaptă judecată ceea ce urmează.

Orice om luminat știe, că din cele trei elemente cari compun statul: *teritoriul*, *națiunea* și *puterea organizată conducătoare*, primele două au preponderență, păstrând prin firea lucrurilor un caracter de o durată și o însemnătate determinantă față de puterea de stat, care poate fi organizată într'un fel sau altul, după împrejurări și oameni. Dovadă despre acest elementar adevăr ni-l aduce cu prisosință situația schimbată postbelică: puterea de stat, după sguđitura războiului mondial, a luat diferite forme după împrejurări și oameni. Se poate verifica imediat această constatare, prin exemplul Germaniei republicane și al Italiei fasciste.

Ceea ce rămâne însă permanent, într'un stat cu viață, este *teritoriul* și *națiunea*, care din străbuni l-a ocupat, l-a muncit și l-a păstrat.

Pe teritoriu și națiune se clădește puterea de stat; și aceasta împreună cu cele două elemente de primul ordin, primordiale, formează statul.

Fără unul din cele două elemente, stat nu poate exista în lumea noastră actuală: nici putere de stat asupra unei nații fără teritoriu, nici putere de stat asupra unui teritoriu fără națiune, asupra unei pustietăți.

Teritoriul și națiunea, având aceeaș importanță fundamentală, esențială în viața statului, urmează că ambele elemente trebuiesc în aceeaș măsură ocrotite, apărute și păstrate.

După cum puterea organizată a statului apără și păstrează elementul de bază al statului, care se numește *teritoriu*, tot așa trebuie cel puțin în aceeaș măsură să apere și să păstreze cu cel puțin aceeaș grijă, cel de al doilea element de bază, care este *națiunea*.

Această consecință logică, aproa-

pe de mîntea oricui, cum zice Românuțul cu bunul lui simț, este necotită de guvernanții noștri cari s'au perindat la putere dela înfăptuirea României mari până în anul 1929.

Națiunea română, ca ființă etnică deosebită de celelalte neamuri conlocuitoare, se ocrotește și se păstrează, menținându-i sănătatea și sporindu-i la maximum vigoarea fizică.

Suntem de acord cu această țință politică, Dlor politicieni? Cred că da. Zic țintă politică, pentrucă neglijând sănătatea națiunii, îi scade vigoarea, și cu acest deficit vital, statul scapătă tot mai jos în viața politică a celorlalte state. Așadar, nimic nu este mai intim legat de viața politică a unui stat, decât îngrijirea de sănătatea nației, de prosperitatea ei fizică. Dacă suntem de acord asupra acestui elementar adevăr, vă întreb domnilor, cari ați condus România în prima decadă a întregirii ei, cum v'ați îngrijit, cum ați menținut și apărat sănătatea poporului român? Ați menținut-o și apărat-o cu aceeaș grijă, ce o purtați integrității teritoriului?

Am să dau un singur exemplu, spre a dovedi că v'ați perindat la putere ca niște netrebnci, lăsând în desăvârșită părăsire chestiunea ce atinge în modul cel mai grav puterea fizică a poporului nostru: alcoolismul. Nimic nu atacă cu efecte mai adânci în generația actuală și urmașii ei, puterea de viață a națiunii, ca patima consumării spirituoaselor.

Față de calamitatea alcoolismului, ce ați făcut domnilor conducători politici? Care din partidele de guvernământ a adus legea, care să stăvilească răul ucigător de viață românească? Nici liberalii, cari au guvernat 6 ani România întregită, nici averescanii, nici național-țărăniștii nu au avut curajul, nu au dovedit prevederea, și iubirea de neam, să stărpească patima băuturii.

Nu văd răul? Oricine îl vede și-l denunță. Alta-i cauza. A încerca să distrugi alcoolismul, înseamnă

a împuțina pentru moment veniturile statului și a lovi simțitor în aceea care-l propagă: în *Jidani fabricanți de spirt și debitanți de alcool* într'o măsură mult mai largă decât cărciumarii români. Și cum partidelor politice, ajunse la putere, le trebuie bani pentru căpătuirea aderenților din bugetul statului, acest stat trebuie să încaseze cu orice preț: chiar tolerând patima băuturii, cu distrugerea energiei fizice a nației; și cum partidele politice duc o politică conformă intereselor jidovești, nu îndrăsnesc să atace bărbătește plaga alcoolismului spre a nu atinge pe Jidani.

Este în deobște cunoscut, că gradul jidovirii conducătorilor politici a unei țări, se măsoară după felul cum aceștia luptă contra alcoolismului, ajuns o ramură de îmbogățire pentru neamul lui Iuda.

Cercetează, domnule cititor legiferarea noastră din ultimii zece ani; vei întâlni un noian de legi, cari, în afară de reforma agrară și Constituția dela 1923* nu rezultă din nevoile adânci ale neamului, nostru; ci mai mult din idea nenorocită de a legifera cu orice preț, pentrucă partidul instalat la putere să se poată lăuda, că a lucrat.

Singura lege, care se impunea unor bărbați politici, vrednici de acest nume, singura lege care se impunea ca o poruncă dumnezeiască pentru păstrarea sănătății neamului, era o lege clară și radicală de stărpire a alcoolismului. Atare lege nu a venit timp de zece ani. În acest răstimp se irosește sistematic energia vitală a *nației*, urmând ca o neagră fatalitate, să pătrundă în locul populației de baștină, ce piere, neamul Jidaniilor, cari ne distrug sistematic lumea românească dela țară.

Cine se îndoeste de faptul înlocuirii populației noastre rurale prin Jidani, să meargă în Maramureș, în Bucovina, în Basarabia, în Moldova, cu un cuvânt în jumătatea de Nord a țării întregite, și se va convinge de tot dezastrul național, și deci politic, ce ne așteaptă, înlesnit și favorizat, prin neprevederea, lașitatea și jidovirea progresivă a partidelor noastre politice.

Primejdia alcoolismului necombătută timp de zece ani de partidele politice dovedește netrebncia acestora și necesitatea inexorabilă a schimbării sistemului actual de guvernare.

I. C. CĂTUNEANU

*) Afară de punctul încetățenirii Jidaniilor în bloc.

DIN VIAȚA TRUDITĂ A MOȘILOR NĂSĂSTUIȚI.

M e m o r i u ¹⁾

Munții Apuseni se pregătesc de îngropare. Văile adânci vor să prohodească ultima rămășiță, umbrele marilor viteji morți, a căror faimă a înspăimântat dușmanii seculari de eri și a silit să-și plece capul chiar capul încoronat — Impăratul — în acest cuib de șoimi, cerând iertare și pace.

Se schimbă ceva în adâncul sufletului Munților Apuseni!

Azi cine încearcă să se înfigă mai adânc în munți și își rotește privirea în jur, înțelege cu înfiorare cece se petrece în structura sufletului Munților Apuseni. Umbre fugare ale marilor martiri înaintași se strecorează umilite și flămânde, femei încovoiate de suspinul vieții amare, copii palizi, timizi, tăcuți, purtând pecetea nenorocirii, iasă în drum, în coastă, cu ochii înholbați așteptând mântuirea.

Îți îngheață sufletul înaintea acestei tragedii!

Doar' scărțeitul carelor, cari duc la vale bogăția Moșului — bradul —, în jos spre Dunăre și spre pusta Ungară, te trezește din înfrigurare. Se duce bradul — prietenul nedespărțit al Moșului — și fiecare lovitură de secure taie adânc în sufletul lui secătuit de vlagă.

În locul codrului răsure piatra, în locul părăului cristalin se năruie pământul, ca-și sufletul Moșului distrus pe vecie.

Sifilisul, tuberculoza în sfântă alianță cu dușmanii codrilor au pornit o luptă crâncenă de extirpare al acestui nobil popor, și ce nu poate dărâma puterea lor, dărâmă alcoolul. Trupul istovit și otrăvit în luptă se stinge! Iar ca nimic să nu rămână din sufletul curat al Moșului, se înfig în munți pe nesimțite, pocăitii, bapțiștii și alte secte nemiloase, cu rânjetul hidos

¹⁾ Memoriiul acesta datează din anul 1924. Conține adevăruri dureroase oglindând o situație, pe care partidele de guvernământ perinate la putere nu au avut nici energia morală, nici patriotismul luminat să o îndrepte în mod simțitor. În consecință și astăzi este de aceeași palpitantă actualitate.

Guvernul actual care se împănează cu titlul național-tărănist, trece orb și indiferent față de mizeria existentă a acelora, cari sunt țărani, cum pretinde Mihalache că-i iubește, și formează elementul național, cum pretinde Maniu că-l ocrotește. Realitatea desvâluită de dl Dr. D. Stanca dovedește că partidul zis național-tărănist nici nu iubește, nici nu ocrotește pe țărani!

I-a mințit și îi exploatează prin Jidani.

N. L.

pe buze, distrugând și sufletul nenorocitului Moș, năruind pe veci neamul și sufletul nostru.

Iar Moșul în desperarea nimicierei caută alt Dumnezeu să i se închine, părăsind credința în care i-au trăit și murit strămoșii. Alte altare se ridică în grabă, la cari însă, vai! va arde foc alimentat de ură păgână, nu de dragostea învieții și frăției!

În Munții Apuseni se împlinește tragedia!

În Munții Apuseni se împlinește cu dibăcie deavolească din partea celora, cari au interesul să peară cetatea vestică a Țării — trebuie să tresalte toată suflarea românească!

Neamul încheagat să se grăbească, cu sfințenia recunoștinței, a aduce daruri acestui popor, jertfit și sărăcit pe altarul întregirii neamului.

Nu lăsați să peară Moșul!

Săriți în ajutorul lui, încălziți-i sufletul înfrigurat de desnădejde, asigurați-i pâinea, dați-i codrul fără care e vitreg Moșul! Faceți să se înalte iarăși codrul, falnic, pe coastele azi stărpite și mâine secătuite. Faceți să răsune iarăși glasuri cucernice de preoți, la altarele sfințite cu scump sângele martirilor, trecuți prin foc și sabie la veșnicie, în apărarea aceluiaș altar, pe cari azi trebuie să-l părăsească, hui duți de lumea înebunită.

Faceți să dispară otrava alcoolului și a boalelor din trupul Moșului, asigurând desvoltarea nestirbită a capitalului uman, reprezentat de Moși. Faceți să aibă acces nelimitat Moșul la Țară, pentru a coloniza surplusul populației munților. Decongestionați munții, căci azi o suprapopulație străbate codrii, scormonind pământul pentru fărămitura de pâine.

Din Fântânele până în Muntele Găina, dela Vașcău la Dealul Ursului, să răsune glas de bucurie, al învieții și mântuirii! Ampoiul să nu mai plângă, Albacul, Scărișcara, Vidrele să nu-și mai poarte în pribegie suspinul, Câmpenii să tresalte iarăși de fiorii mântuirii și mării; Roșia, Abrudul să răsune iarăși de bătaia ștampurilor în luptă cu bogăția stanelor de piatră.

Se cuvine să fie odată viața multumită, liniștită în Munții frământați de jale! Doar' Gura Ursului să mai povestească cu mormin-

tele din preajmă-i, de urgia vremilor trecute.

Azi, când hora mare s'a întins între hotare, nu lăsați Moșii să stea săraci, umili, înfrigurați la o parte; întindeți brațul și faceți ca și ei să tresalte în fericirea și căldura horei mari și sfinte.

Dați-i codrul, în umbra căruia să-și odihnească în tihnă amarul zilelor trecute, în freamătul căruia să-și încălzească sufletul cu tainele ce-i povestește din zile mari, cu oameni mari viteji întregi. Lăsați ca singur să-și cânte doina arzătoare, netulburat de glasuri străine — în codrul lui, care i-a ocrotit strămoșii. Moșul regenerat, reînșănătoșit va priveghea cu sfințenie de mucenic, cu ochiul ațintit în zare, cu brațul pururea gata a prinde arma, apărând pământul udat cu lacrimile și scaldat în sângele strămoșilor săi.

Să treacă visul groazniciei!

În locul lacrimilor de durere, lacrimile bucuriei să îmbujoreze mâine-zi fețele înveselite ale vlăstarilor de Moși; iar în bisericile strămoșești să răsune iarăși slava pentru Ceruri, la aceleași altare și din gura unui popor scăpat de grea urgie și dela moarte.

Domnule Ministru!

Populațiunea Munților Apuseni piere! Și prin ea se nimicește o parte curată din sufletul neamului nostru. Tragedia acestui frântură de popor, urgisit secole de-a rândul tocmai în sentimentele sale curate Românești, m'a sguduit adânc pentru întâia oară în iarna grea de încercări a anului 1919, anul reînvieții noastre, luna Februarie-Martie, când la ordinul Marelui Cartier General am săvârșit primele recrutări pentru Regimentul de Inf. 83, nou înființat, cu sediul la Cluj. Starea sanitară îngrozitoare sifilisul, tuberculoza, gușa, degenerația, prăpădul la care a ajuns acest popor, trebuie neapărat salvat dela peire. Alătura de Dl Dr. Amos Frâncu Moș adevărat, descendent al marilor tribuni din 1848, am început și eu să-mi dau tributul pentru scăparea acestor Moși, atât de dragi nouă. Și am fost însărcinat prin ordinul Inspectoratului General Sanitar Cluj, Nr. 6399, cu conducerea anchetelor sanitare în Munții Apuseni, pentru a sonda terenul și a afla adevărata situație sanitară. Primul popas făcut în Poiana Ampoiului m'a îngrozit prin numărul mare de bolnavi, apoi celelalte comune văzute m'au asigurat că situația este desperată.

În special apoi în anul 1922, Dl Inspector Gen. Sanitar Dr. T. Gagne, inspectând Munții Apuseni s'a convins la fața locului, de marea nenorocire și mizerie a Moților și, în urma acestei inspecțiuni făcute cu toată bunăvoința și sinceritatea, s'a pus baza ambulatoriilor policlinice din Albac, Baia de Arieș, Iara de jos, iar în anul 1924 s'a ordonat o acțiune energetică (Nr. 2755—1924 Min. Săn.) de anchete și combatere al sifilisului în regiunea Albac, Vidra, Bistra, Mărișel, Gilău. Echipe conduse de subsemnatul și Dl Dr. A. Pop din Târgul Mureș au cutreerat adânc ținutul acesta, dovedind că, în Munți s'a infiltrat adânc sifilisul, tuberculoza și alcoolismul. Așa de pildă s'a aflat:

în Poiana Ampoiului	15.01% sif.
în Trâmpoiele	— 14.9% sif.
în Albac	— 12.9% sif.
în Arada	— 16.8% sif.
în Secătura	— 13.2% sif.
în Bistra	— 21.0% sif.
în Neagra	— 11.9% sif.
în Scărișoara	— 15.2% sif.
în Someșul-Rece	6.2% sif.
în Răcătău	— 25.4% sif.
în Măguri	— 21.4% sif.
în Mărișel	— 17.6% sif.
în Muntele Rece	20.8% sif.

Procentul urcat al sifilisului, cât mai cu seamă % sifilisului moștenit (9.8% la totalul sifiliticilor) prezintă un mare pericol, nu numai social, ci în primul rând național. Deaceia cred că măsura binechibzuită, luată de On. Cons. de Miniștri este binecuvântată și binevenită, să salveze acest nobil popor, dela ruină.

Nevoile sunt multiple, brațul de ajutor trebuie să tindă în mai multe direcții deodată, dar totuși cea mai importantă parte este latura economică și sanitară; din acestea două puncte trebuie văzută problema Moților și pornită acțiunea simultan, atât pentru salvarea economică, cât și reînșănătoșarea fizică.

Din punct de vedere sanitar văd o singură soluție: interesarea întregului bloc al Munților Apuseni (Câmpeni, Abrud, Arad, Hălmagiu Gilău, Huedin) într-o singură și uniformă conducere de asanare sanitară. Cred deci neapărat de lipsă, ca partea interesată a județelor Alba, Arad, Hunedoara să fie transpusă (în mod temporar) urgent în raza de acțiune al Inspectoratului General Sanitar, Cluj, că altfel toată acțiunea se fărâmițează, iar lipsa de uniformitate va

periclită și întârzie realizarea planului uriaș de mântuire.

În ce privește combaterea propriu zisă a sifilisului, cred, că, cel mai nimerit organ este Ambulatorul policlinic.

Aceste instituțiuni au dat dovadă prin organizarea lor serioasă și solidă, că pot duce la bun sfârșit lupta începută. Deci este necesar ca întreg blocul Munților Apuseni să fie infiltrat cu ambulatorii policlinice, înzestrate bine, cu instrumente și material, cât și cu medici bine pregătiți și bine salarizați. Ambulatorul policlinic nu este un loc de tratament șablonic ci, este un centru de luptă, având a organiza populațiunea din jurul sediului său și a căuta ca fiecare bolnav să fie evidențat, tratat, pentru a închide astfel posibilitatea transmisiunii infecției.

Organismul ambulatorului policlinic este format din două servicii: I. serviciul central, permanent (consultațiuni și tratament),

II. serviciul extern periodic (anchete, tratament, propagandă prin graiu viu, scris și filme),

În Munții Apuseni dat fiind situația grea geografică, se impune ca să funcționeze ambulatorii policlinice stabile în:

Câmpeni, Albac, Abrud, Bistra, Baia de Arieș, Zlatna, Brad, Hălmagiu, Răcătău, Vidra de sus, Iara, Igiu, Călățele, Gilău.

Fiecare ambulator va primi o rază de acțiune (împărțită după situația geografică), având datoria ca să facă anchete speciale, în fiecare comună din sfera sa de acțiune, în timp limitat, înregistrând bolnavii sifilitici și totodată începând și tratamentul.

Pentru desăvârșirea acestor anchete sistematice și generale cred necesar să fie concentrați toți medicii șefi de ambulatorii policlinice, pe un timp de 3—4 săptămâni în regiunea Munților Apuseni, pentru a face registrele necesare și examinările populațiunii.

Organizarea sanitară azi trebuie să se bazeze în prima linie pe tratamentul sistematic al sifilisului, și numai în planul al doilea profilaxie, dat fiind numărul mare al sifiliticilor. Cu cât mai repede și cu cât mai multe focare vor fi închise, cu atât se va înlătura procentul transmisiunii.

Prin mai multe ambulatorii policlinice, cât și un număr mai mare de medici specialiști, în decurs de 5—6 săptămâni se poate face ancheta riguroasă și stabili în mod precis numărul sifiliticilor, iar du-

pă stabilirea aceasta se poate începe momentan tratamentul prin medicii ambulatoriilor cât și echipe volante. Primăvara și toamna, când populațiunea e acasă, se va face în mod periodic tratamentul, ieșind medicul ambulatorului de 2 ori pe săptămână în comună, unde primăria pune la dispoziția medicului una, sau două camere îngrijite și totodată se îngrijește ca toți bolnavii să fie adunați, la anumită oară. În aceeași zi se face injecția de salvarsan, cât și cea de bismut, deci bolnavii vor fi supuși unui tratament modern și eficace acasă în comună, cruțând astfel timp, bani, și oboseală.

Astfel în timp de 6 săptămâni fiecare bolnav poate primi 12 injecții cu neosalvarsan + 12 injecții cu bismut, tratament care este modern și suficient nu numai pentru închiderea focarelor de infecțiune, ci și pentru vindecarea radicală a sifilisului.

Iată deci și din punct de vedere economic, cât și național, ce mare importanță are acest fel de tratament. Cât timp cruță lucrătorul, economul, cât progres se asigură prin aceasta? Combaterea sifilisului organizat pe sate ori și ce mare buget să reclame, totuși este mic în comparație cu economia-națională câștigată prin ajutorul țărănimii. În această acțiune nu numai țărănul, muncitorul, beneficiază de procedeul acesta, ci în primul rând STATUL, fiecare ban jertfit azi pe altarul reînvierei corporale a poporului, aducând roade bogate mâine-zi, dând o generație sănătoasă, scăpată de jugul boalelor.

Până când muncitorul sănătos va pune în fiecare zi de lucru o piatră, la temelie Statului, din care face parte, prin munca sa productivă, cel bolnav va pune cu atât mai puțin, cu cât va fi mai grea și îndelungată boala sa.

Calculând media costului unui bolnav în spital 30 lei pe zi, internat timp de 30 zile în spital face 900 lei la 30 zile, la una mie bolnavi, suma se ridică la 900.000 mii lei pe an, plus pierderea alor 30 zile lucru, cât și pierderea că în acest timp n'a produs nimic, plus și pericolul transmisiunii boalei la alți indivizi sănătoși și generației viitoare. Dacă calculăm ziua de lucru cu 60 lei pe zi atunci primim o sumă de 1800 lei, la 30 zile, sumă care o pierde bolnavul internat în spital pe 30 zile, apoi cât mai costă medicamentele, transportul, medicii, etc. încât bazați pe calculul acesta putem stabili pierderea totală

atât din partea individului bolnav, cât și a Statului, la suma rotundă de 3000 lei, pe bolnav, lunar, deci la 1000 bolnavi sifilitici, 3.000.000 lei. Iar dacă ne dăm seama, că în Tară avem zeci de mii de sifilitici, ușor putem înțelege marea pierdere economică-națională în urma sifilisului, pierderea care în scurt timp s'ar putea elimina și reface printr'o bună organizație, bazată pe ambulatorul policlinic.

Ce pierdere uriașă produce sifilisul prin procentul ridicat al mortalității infantile. Câte talente și genii, energii se pierd în urma acestuia, nevalorificate?

În special în Munții Apuseni organizarea luptei contra legilor sociale, prin ambulatorul policlinic, ca centru de luptă sistematică, prezintă o deosebită importanță. Deci se recere: infiltrarea acestor Munți cu ambulatele policlinice, în frunte cu buni specialiști-medici, nu numai medici în înțelesul strict al cuvântului, ci apostoli adevărați, conștii de chemarea lor și datorită lor mare, ce o are azi un medic.

Ambulatorul policlinic a dat dovadă vie și până acum că este capabil să rezolve în mod urgent și sincer problema sifilisului, deci se impune ca puterea de acțiune al acestui organ să fie mărită, înzestrat cu toate armele și medicii necesari. Iar prin formarea organelor de luptă externă se ușurează foarte mult deslegarea definitivă a problemei combaterii boalelor sociale.

Sondarea terenului, recunoașterea forțelor inamicului, formarea frontului sifilisului și-a celorlalte boale sociale, prin ambulatorul policlinic și filiale ale acestuia, prin echipe volante, prin medicii de circumscripție cointeresați în serviciul extern al ambulatorului, cointeresarea agentului sanitar, a soreri de Ocrotire, preotului, dascălului, primarului în această acțiune, dă posibilitatea desfășurării și desăvârșirii a întregii și bine pregătite acțiuni.

Iar poporul până va ajunge la deplina înțelegere că acțiunea aceasta îi aduce foloase neperitoare, să fie reglementat, fiind obligat, a se supune măsurilor sanitare-igienice.

Campania aceasta este o luptă de existență; războiul dus contra dușmanului comun numai atunci poate duce la bun sfârșit, dacă va fi purtat de o singură comandă prin tactică bine chibzuită, prin disciplina, subordonarea în vederea scopului urmărit, a tuturor ce-

lor ce sunt cointeresați în lupta aceasta.

Greutatea cea mai mare ce am întâmpinat și o întâmpină medicul conștiu de chemarea sa este TRANSPORTUL. Rezolvirea în mod favorabil al acesteia, duce la bun sfârșit acțiunea. În regiunile periclitare cred absolut necesar, ca medicul ambulatorului policlinic să fie înzestrat cu un automobil (*Ford*), efitin, ușor, putându-se deplasa repede, sau chiar și motocicletă și-ar face serviciul cu succes în aceste regiuni bântuite, și unde se recere un tratament periodic, sistematic. Afară de aceasta pot fi obligate ca să pună la dispoziția medicului ambulamentul gratuit, de câte ori cere trebuința.

O mare importanță are și *propaganda*. Ridicarea nivelului cultural prin propagandă sanitară (grai, scris, cinematograf) va face ca poporul să înțeleagă folosul acțiunii sanitare și să colaboreze și dânsul pentru asanare. Este necesar să se țină cât de multe conferințe cu subiect sanitar-igienic-social, cât și înzestrarea ambulatelelor cu aparate de cinematograf (*Caumont* foarte practice), cu filme multe și variate. În urma propagandei făcută de către noi, avem convingerea că prin filme mai lesne putem rupe vâlul depe înțelegerea poporului nostru. Poporul a leargă cu drag și cu mult interes la aceste conferințe, însoțite de filme.

În acțiunea de propagandă putem cointeresea studenții în medicină, cât și preoții cu învățătorii.

Concluzii.

Formarea urgentă a ambulatelelor policlinice în centrele indicate mai sus;

Facerea unei anchete sanitare generale pe tot teritoriul Munților Apuseni, prin medici specialiști dela ambulatele policlinice, cu formarea registrului sifiliticilor;

Tratamentul sistematic, al acestora în mod obligator. Cei din apropierea ambulatorului, vin la centru, iar cei din depărtare vor fi tratați prin echipa-volentă;

Control sever și continuu al sifiliticilor: în centru medicii ambulatorului, la periferie agentul sanitar, sora de ocrotire, în lipsa acestora preotul;

Primăria comunei pune la dispoziție în ziua și oara anumită camera, cât și bolnavii indicați pentru tratament. Cei cari lipsesc vor fi trimiși la centru. Primăria răspunde, ca toți locuitorii să presteie

examenul, cât și bolnavii să-si facă tratamentul;

Tratamentul se face pe baza registrului alcătuit cu ocazia anchetei sanitare și va fi complectat în fiecare an, când se repetă ancheta;

Bolnavul este obligat a se supune tratamentului; în caz de renitență se va pedepsi;

Militarii, imigranții vor fi supuși examenului ambulatorului policlinic, la intrare în comună. Se va interveni la armată, ca militarii sifilitici să nu fie concediați cât timp pot transmite boala.

Prin aceasta se poate asigura un tratament ideal, și dacă ambulatorului policlinic din Cluj i-a reușit ca în vre-o câțiva ani să reducă procentul sifilisului dela 88% la aproape zero, la prostituatele casernate, tot așa serviciul extern al ambulatorului va putea reduce sifilisul la populațiunea reglementată, prin tratament continuu și perseverant.

Disciplină, știință, idealism, trei calități, cari se recer dela aceia, cari pleacă la luptă pentru reînvierea trupească a populațiunii Munților Apuseni, iar Statul la rândul său trebuie să remunereze aceste trei calități așa încât focul care încălzește sufletele acestor luptători să nu sufere, să nu slăbească nici când, ducând tot mai înainte steagul desrobirei trupești al omului de dușmanii săi de moarte.

Sunt în fermă convingere, că prin eșirea medicului specialist, însărcinat cu combaterea legilor sociale la sate, prin organizarea sistematică, sanitară, în vederea luptei contra acestor boale, prin educarea masselor rurale prin tratament binevoitor, răbdare, se va face în adevărat apostolat în ce privește vindecarea trupească a populațiunii. Munca odată începută, trebuie continuată cu perseverență. Idealul unității naționale, care a încălzit atât de puternic un șir întreg de generații, azi împlinit, trebuie să se transforme în idealul menținerii acestei unități, câștigată cu atâta jertfă, și dacă s'au aflat sute de mii de apostoli, cari și-au ținut de sfântă datorie să se jertfească pentru idealul unității unui neam, azi cu — atât mai mult să se jertfească pentru idealul însănătoșirii fizice a neamului întregit, căci unitatea aceasta numai prin sănătatea corporală, intelectuală și morală va putea înfrunta veacurile.

Salvarea acestui popor este în mâna On. Consiliu de Miniștri.

Bunătatea părintească față de acest popor, manifestată cu atâta căldură de însuși Dl Primministru I. C. Brătianu, este o dovadă vie, că ceasul mântuirii a sosit și că firul nedreptăților, suspinelor și tragediei Moșilor a încetat. Razele soarelui libertății și a dragostei frățești încep să străbată negura — urzită de dușmănia seculară a străinilor, — încălzind sufletele amorțite de frigul desperării al ur-

mașilor lui Horea, a căror singur păcat a fost că, au știut în tot ne-cazul și suferința blestemată, să fie Români întregi.

Moșii regenerați, reîntăriți fizi-cește, sufletește și moralicește vor fi pururea cetate de neînfrânt la colțul vestic al Țării și străjeri ne adormiți ai geniului Latin încolțit pe acestea meleaguri.

Dr. Dominic Stanca

— Cluj —

Monumentul trădării

Reproducem mai jos articolul semnat de dl Grigore Urziceanu, întitulat „Monumentul trădării“, luat din revista de „cultură națională, a cercului studențesc băcăuan“ numită *Infrățirea*, ce apare lunar la București, str. G. C. Cantacuzino No. 19, No. 3 din 1 Iulie 1929, ca un document în care se oglindește starea sufletească a tineretului, ce în România întregită este pus la încercarea îndrăzneată de a suferi să vadă ridicându-se un monument pentru amintirea „eroilor“ jidani, consacrați în această calitate de reclama iudaică, combinată cu lasitatea politicianilor români, și îngăduința prostească a opiniei noastre publice.

Uniunea Evreilor Români a pus la cale ridicarea în București a unui monument „eroilor“ cușer, căzuți în războiu.

Zilele acestea a avut loc punerea pietrei fundamentale, la care a asistat oficialitatea și persoane dintre cele mai proeminente ale vieții noastre publice.

După zece ani dela războiu, în sfârșit recunoștința neamului semnit se va eterniza în bronzul înfipt în pământul acestei țări și va vorbi pilduitoare, — cred ei, — generațiilor ce se ridică și succed.

Mărturie vitejiei caracteristice a rasei, monumentul va marca o permanentă afirmare a tuturor drepturilor pe cari le-au cucerit cu sacrificii de sânge — zic ei, — și un puternic stimulent la acțiunea de eliminare metodică a elementului românesc din toate ramurile de activitate socială, — zicem noi.

Dar nemuritorul inert va mai împlini și un alt rol, rol la care — desigur — nu s'a gândit circumcisiu inițiatori: fiind o statornică sfidare și batjocorire a clipelor tragice cari au țesut întreaga noastră epopee națională, va evoca înfiorător în sufletele tuturor, fără-de-legile la cari s'au dat aceste ventuze ale sângelui românesc. Căci este încă vie în mintea celor ce-au trăit aceste clipe, toată activitatea lor negativă-distrugătoare, din războiul la care își revendică azi gratitudinea posterității.

Și'n adevăr, cine nu cunoaște purtarea lor mârșavă din spatele frontului și'n special din teritoriul

foșt ocupat, când, slujind de unele mizerabilă în mânele haitelor Kaiserului, ne pângăreau credința, ne insultau Dinastia și aruncau cu noroiul tuturor înfamiilor în instituțiile Statului și'n demnitățile națională!

Cine n'a fost sguduit până'n adâncul conștiinței, la aflarea purtării lor în lagărele de prizonieri depe toate fronturile; când, ca să câștige bunăvoința dușmanilor noștri și să-și creieze situații privilegiate, făceau pe călăii ostașilor români, punându-i la cele mai degradatoare munci, batjocorindu-le suferința și turnându-le în suflete otrava demoralizării nimicitoare.

Și'n sfârșit, cine nu-i pătruns de vitejia specifică cu care s'au bătut voinicșii atleți ai lui Iuda, cari, odată ajunși în fața dușmanului dezertau în masă, pentru-ca apoi să trădeze și să vândă tot

ceea ce petrecea în liniile românești.

Am în față viziunea clară a acestor demni feciori ai Satanei cari cu'n ochiu închis și cu surâs cinic în colțul gurii, își răsuceau radios perciunii la vestea cotropirii pas cu pas a pământului nostru, de urgia hoardelor turbate.

Iată cari sunt titlurile pe cari le invoacă Jidanii în revendicarea drepturilor — de trecere — în cartea nemuririi.

Că din păcate câmpurile de bătaie au fost acoperite și de hoituri, jidovești, este adevărat. Dar acestea nu înseamnă decât pur și simplu: moarte; și atâta tot! — A murii eroic este altceva: este a te identifica cu interesele țării sub drapelul căreia lupți, cu ființa spirituală a neamului, cu aspirațiile sale, cari — toate la un loc — turnate în sânge să-ți dea acel elan irezistibil și acea credință neînfricată care te împinge cu fanatism la moarte.

Ori, nu aceasta este, desigur situațiunea celor ce au murit mai curând de spaimă și de lasitatea caracteristică rasei, decât de schijă și de glonț.

Deși se zice: „de mortuis nihil, nisi bene“, totuși, nu ne putem opri indignarea legitimă, față de tendința profanării memoriei atâtor sute de mii de veritabili eroi anonimi: cari dorm somnul de veci pe sub cruci; a atâtor autentici reprezentanți ai vitejiei străbune, cari frământând țărâna cu sângele lor, au clădit marele miracol al închegării noastre politice.

Un monument „eroilor“ jidani? Da!

Însă pe frontispiciul său justiția immanentă va săpa cu litere de foc. emblema: „monumentul trădării“.

GRIGORE URZICEANU

CORESPONDENȚĂ DIN JUD. TURDA.

Domnule Redactor!

Multe sunt durerile Românilor din România-Mare și față de acestea, prea puține sunt paginile revistei D-tră să le poată cuprinde pe toate!...

...Dar totuși mă rog să dați găzduirea convenită — unui luptător pentru cauza sfântă și dreptă a acestui Neam, sărăcit de Evrei, — în revista D-tră, spre a putea aduce la cunoștința fraților mei Români de pretutindeni, unele lucruri destul de dureroase.

.....Timpul și lumina zilei, scoate totul la iveală!... Ne cunoaștem frații, sau din comportarea lor față de Neamul Românesc din cari se trag, sau din declarațiile dușmanilor noștri, — Evrei — în serviciul căroră, acești frați rătăciți de turmă se află, din cauza intereselor materiale, pe cari aceștia le pun mai presus decât sufletul lor.

...Iată ce vești triste pentru Noi Români ne aduc zările din

capitală! „...In fine, — scriu ziarele — unii dintre membrii U. E. R., la congresul nu demult ținut la București, au recunoscut că în România ei se bucură de mai multe drepturi, decât în alte țări.

Au mai recunoscut, că aceste drepturi le-au dobândit, câștigând pe partea lor pe mai mulți dintre fruntașii vieții noastre politice, așa că astăzi au drepturi egale cu ale Românilor!...

...La acelaș congres, s-a criticat aspru și faptul că unii dintre Evreii Români, imediat după dobândirea drepturilor cetățenești, au întreprins față în față contra Românilor de bastină, — din a căror generozitate, au dobândit asemenea drepturi, — o luptă de răsturnare economico-financiară!...

...S'a mai susținut că această luptă declarată, a fost prematură — prea timpurie — și fățișă, ceea ce nu se poate în nici un caz asemăna cu metoda de luptă evreească, care este ascunsă și fățarnică. În acest mod, s'a călcat grav tactica de luptă a Evreilor din România și diplomația lor, cauzând, respective, dând naștere unei Organizațiuni puternice antisemite în rândurile tineretului creștin român, care Organizațiune luând naștere, constituie față de Evrei un pericol permanent de a putea fi scoși din această țară, imediat ce ar depăși buna credință și ospitalitatea acestui generos popor.

...Că această Organizațiune, — născută cu un moment mai devreme decât trebuia — poartă numele de: „A. S. C. R.“ — sau „L. A. N. C.“...

...Că U. E. R. trebuie ca să facă toate eforturile, ca să câștige pe partea sa, cât se poate de mulți fruntași politici, — Români cu influență, — în scop de a pară loviturile date de A. S. C. R., sau alte Organizațiuni cu un caracter similar, — etc.“

...Din toate acestea, declarate de membrii U. E. R., la congresul ținut la București și publicate în ziarele din Capitală, tragem concluzia că U. E. R., și-a modificat radical tactica de luptă. Că vor căuta, — câștigând pe unii Români cu mare influență politică — să provoace între Noi înșine certuri, iar lor favorul de a sta deoparte drept

spectatori, organizându-se în timpul acesta mai bine.

Atragem deci pe această cale atenția fraților noștri Români, să nu se facă slugi credincioase Evreilor, cari vor subjugarea poporului nostru din punct de vedere economic-financiar.

N'am vrea ca frații noștri Români să aibă musturarea de conștiință a lui Cain, care a omorât pe fratele său. Căci prin simplul fapt numai, că îndeplinești o cerere de favor, evreească, comiți o crimă față de frații tăi Români!

Păziți-Vă, deci fraților Români să nu fiți astfel exploatați, în detrimentul Neamului Vostru!...

Dați crezare celor ce Vă vorbesc binele, sprijiniți ziarele și revistele Româno-Creștine, căci

în chipul acesta Vă faceți datoria de Români în timp de pace tot așa cum V-o faceți în timp de războiu pe câmpul de luptă!...

În casele Voastre să nu lipsească ziarele și revistele Româno-Creștine!

Iar în zilele de sărbători și Dumineci, în loc să mergeți la cârciuma Evreului Itig sau Șloim, duceți-Vă la Sf. Biserică iar după Sf. Liturghie, strângeți-Vă mai mulți la un loc, unul să citească ziarul sau revista Noastră, iar ceilalți s'o asculte, căci neprețuite sunt știrile și povețele ce putem trage din ele!

Cenzorius

Un cetitor al Revistei

Liga Culturală la Cluj

În zilele de 22, 23 și 24 Iunie 1929, orașul Cluj a găzduit pe delegații Ligii Culturale, în frunte cu Dl Prof. Nicolae Iorga —, veniți, aici pentru ținerea congresului anual.

Sâmbătă în 22 Iunie a fost primirea delegaților la gară, iar seara concertul Săliștenilor.

Duminecă dimineața s'a sfințit Drapelul Ligii, în Biserica ortodoxă română, iar la 10 ore s'a făcut deschiderea Congresului în Teatrul Național.

La prânz a fost masă comună, iar după masă continuarea congresului, și balul Ligii Culturale, aranjat la Cercul Militar.

Luni în 24 Iunie, excursiune la Feleac, iar după masă plecarea Congresistilor din Cluj.

La congresul Ligii Culturale ținut la Cluj, — în comparație cu congresele dinaintea războiului — au fost foarte puțini participanți. Cauza acestei desinteresări a Românilor va fi pusă de unii, în contul împlinirii idealului de întregire a neamului. După părerea mea, anemia ce a stăpânit congresul dela Cluj, se datorește, *lipsei unei direcții clare în activitatea și scopul ce urmărește Liga Culturală*. La congres s'a preamărit trecutul Ligii, și persoana președintelui ei Dl Nicolae Iorga.

Despre suferințele poporului român, despre plaga socială ce „ne sugrumă națiunea“ : *Jidanii*, nu s'a spus nici un cuvânt.

Iar când studentul *Liviu Gomboș* a salutat Congresul Ligii în numele *Studentilor Creștini*, a fost interpelat de Dl Profesor Iorga, că ar fi mai potrivit să se înlocuiască noțiunea de *Creștini* cu aceea de *Români*.

Remarcăm prezența Dnei *Titia Pavelescu*, editoarea și proprietara gazetei „*Sentinela*“ dela Focsani, care deasemenea era foarte nemulțumită de spiritul umanitarist care stăpânea pe conducătorii Ligii Culturale.

Liga Culturală să ia lupta deschisă, și bărbătească contra neamului jidovesc, așa precum odinioară lupta deschisă și bărbătească, în contra stăpânirilor austro-ungare și rusești pentru ajungerea unității naționale.

Cu principii umanitariste, cu menajarea Jidanilor, care „*ne sugrumă națiunea*“, *Liga Culturală*, va da înapoi.

Conștiința și solidaritatea națională despre care s'a vorbit mult în congresul Ligii ne impune lupta pe viață și pe moarte contra Jidanilor.

ȘT. PENEȘ.

Din zodia morților

Meditând viața în existența ei, măntreb: de unde atâtea contraste nemăsurate în mărimea lor? Fatalism sau determinism prăpăstuește viețile? Liberă voință sau cnut de zbir tiran și făr'de milă, mână oameni în palate, în colibi și'n grajduri? Cine este *Stăpânul* turmei care îmbracă „*Omul*“ în zdrențe și'n haină de lux (à la mode novissima); înecă în mizerie neagră și'n belșug; lăntuește'n suferinți și'n bucurii de nebunii; îmbondrojește în aur și'n diamant și'n coaje mucegăită de mălai?... De unde savanții cu minți ascuțite ce pătrund legile din destinul lumilor sau tâmpiții cu holbate priviri de brută?... Răspunsurile interminabilelor semne de'ntrebări sunt multe și adesea încâlceite; ne mulțumim cu un „*ignoramus*“, de ne place, fie „*ignorabimus*“. Fără să pătrundem „Cauza“ supremă și remotă căci: „Nu cerceta acestea legi“... — în marele tot sau înafără de ele(?) — în care lucrurile-și au întocmirea lor; să ne mărginim la cauzele infime și foarte, foarte proxime cari determină mai mult sau mai puțin, însă foarte mult, felul de existență a satelor românești depe valea Someșului.

Alătura de viața luxului din grădinile verzi a verilor artificiale — cu delicia aroamelor savurante, ce-și leagă în „dolce far niente“, trupurile moleșite de lăncetă obositoare a frecării instinctelor pătimeșe — stă o viață degenerând în oase și'n mizerie amară — în sgribulit trepidant la flacăra palidă a opaițului săos, ce sfârâește prin unghere de întunecimi și umezeală.

Departa-mi este intenția... Nu voesc ofensa demnității măririlor deșarte; pudrate, sulemenite, deghizate, înșoșonate și supra îmblănate — în zile reci de iarnă grea, — întocmai paragrafilor din codici pardonistici, tiribombistici, furnicistici...

Alătura de o viață îngrijită cu întreaga artă a cosmetismului exagerat, maimuțăresc și ridicol — în slujba căreia stă farmacopeea cu seria interminabilă de rețete siringi — este o altă viață: cea a satelor românești. Viață cu inimă înțepenită, având artere sleite, fără sânge și palidă, arsă de alcool și derivații lui distructivi, buni pentru goimi. Acest regn mortal, iarna zace lângă cel vegetal, putregăind sub păturile groase de zăpezi... „Ce splendid tablou e pei-

sajul iernii, când toate dorm sub haina nevinovăției albe“. (sic.) În silențiu fără glas — întins peste imensitatea albă a iernii moarte, când fulgii cad în susurul melancolic — un gropar duce prapor, apoi un popă, un țârcovnic — cântă frânturi din versuri la morți — și'n urmă un bărbat: *capul de familie românească* subsuoară cu cosciug, urcă drumul troenit la groapa din coasta cimitirului, — zguliți cu bărbile'n piepturi și capurile ascunse între umeri.

Este un ordin al mizeriei sătești, dat la mulți părinți ai noștri să-și îngroape odraslele lor și a neamului nostru în anotimp de toamnă, de primăvară, însă mai ales de iarnă. Din cauza slabei înarmări în lupta pentru existență, atât din p. d. v. moral cât mai ales material și din cauza consumării excesive a spiritului — de a fi cu sticla pururi în buzunar — traiul țărănașilor este doină de jelanii întonând melodii sfâșietoare din cântările morților. Ei mult, de lumina soarelui dător de viață, nu se bucură, fiindcă mor. Și mor fiindcă-i gătuie mediul supra-saturat de alcoolul chimistului Iuda. Și-i gătuie mediul fiindcă nu sunt mijloace, nici morale și nici materiale ca să poată înfrunta, schiloda moarte. Longevitatea vieții țărănașilor este *Matusale-Mică*. Abia se pot număra anii din durata vieții; de ex.: la unii aflăm numărul fabulos de 10 ani, la alții — la cei mai mulți — numărul de 2 sau 10 luni și numărul de 1 sau 10 ore.

Indemnat de frământările sociale — cu programe kilometrice din frazele idealismului vaporos — de cari toți suntem plămădiți, am scormonit practica vieții — așa cum se trăește — la periferia satelor, și am aflat îngerașii națiunii îndoliați în mizerie neagră, am răsfoit „Registrele morților“ din birourile administrației sătești și am cetit necrologe mari, cari grăesc trist în memoria pioasă a celor neprihăniți. În „Registrele morților“ se'nregistrează cazuri de 50% ale copiilor morți între 1 oră și 10 ani. Se află la 60 cazuri de moarte 27 ale copiilor decedați până la etatea de 10 ani, la 64 cazuri 31 și la 96 cazuri 57. *N-mărul copiilor morți până la zece ani întreze pe acelor, morți dela zece în sus*. Sunt numeroase cazurile de moarte la câteva ore, zile, săptămâni și luni după naștere, acolo unde adăparea la *izvorul cu triumhiul*

dublu este frecventă, — izvor de tămăduiri creștine care ne salvează din valea timpului cu lacrimi și ne expediază instantaneu, spre fericirea paradisiacă a vecinicii. În dosul statisticeii stă și mai crudă realitatea vieții. Realitatea: o mamă gravidă, astmatic respiră în gâfăit cobitor, o lăuză schelet mumificat cu obrajii acoperiți de culoarea palidă gălbuie a pielii, fruntea arsă de sudori secate, umerii obrazilor ieșiți înafără — ascunzind un nas ascuțit — iar după orbite clipește ochii împianjenii. Haina? fleânduri și răză învechită. Locul nașterii? patru pari bătuți în pământul casei, țintuiți de ei, pe scânduri ogrinji și rogoz — așternutul vacilor și caprelor — acoperiți de-o pânză scortoașă: crusta murdărilor solidificate. La cap? o perină după asemănarea pânzei pe-a-locuri spartă cu paie ieșite din ea — sub pernă sticla cu țuică mortificătoare. Acoperitoarea? un țol din peteci zdrențuite. Hrana? zamă chioară de fasole, cartofi... bors de țărățe, mujdeiu, bob prăjit pe lespedea cuptorului, mălai mocnit cu ceapă etc. toate la fel. Casa? o colibă din împletituri de nuele lipite cu noroi din drum, — acoperită cu stuf și tulle. În casă tot personalul: copii, porci, capre, găini... — scutit de frig — și aer mocnit de pământ, lături, balingar, fum de tutun și țuică. În această dospeală înăcră și țepoasă de bordei golan se naște Românul verde...

Acești nefericiți jefuiți din naștere de dreptul pentru viață — născuți din pântec fără hrană, nutriți slab adăpați de acea băutura — sunt crescuți în mediul infect de balamuc, cu îmbrăcămintea verii iarna: desculți, în cămașe petelată, în țării moșu-so, buni pentru speriat vrabii din holdă, — și'n bocancii frate-so din armată, — sgribulind cu fața umflată într'un buged vinețiu clătănind din dinți, având destinație groapa fără cruce. Copiii vagabonzi pe drumul morții — cari n'asteaptă nimic și'n schimb viața nu le dă nimic — n'au spital n'au medici, n'au medicamente — și dacă ar avea n'au de unde să plătească — n'au nimic ce-ar îndulci amarul durerilor. N'au nimic pentru că n'au bani fiind exploatați prin sistem *talmudic* al școalei lui Hillel și Schamai (însă „drepturile omului“ ce trâmbează — ale „*Omului masonic*“. Dar ale noastre?! Ale nefericiților exploatați!?) N'au bani nici pentru sicriu, și... nu e loc în lume chiar

și pentru moarte, prea sărac.”

O mare parte din viața satelor servește de bogat material artei macabre. Poezia adedica morților versuri, pictura, tablouri impresionante, sculptura statui cu înfățișări zguduitoare și lira melodii sinistre, reprezentând aspectul tragicului sfârșit al omului. Muzele cu chipul morții prin inspirațiile lor ar înfățișa o parte a vieții țărănești — în arta macabră — atât de hâdoasă, încât ar fi ceva mai inspăimântător ca Leviathanul lui Iehova. Nici Zumbo în sculptura lui macabră combinând ceara cu fantazia, n'a creat ceace crează la noi sărăcia.

Se așteaptă îmbunătățiri! Imbunătățiri nu afective — măslăduite de palavrele ciuăfăii ce îmbată de cap — ci efective, prin fapte reale, pentru cei din zodia morții, cari trăesc resemnarea mută fără strigăt în dureri funebrale.

Principala îmbunătățire ar fi ștergerea morții brevetate, prin

suprimarea licențelor și a *cârciumelor din umbră cari și fără brevetucid*. Apoi desrădăcinarea propagănzilor cu scop distructiv și a datinei proaste de a cumpăra pe materii prime — și atunci când au bani —, pe mălai, grâu, fasole, ouă, găini etc... materiile otrăvitoare: tutunul și țuica,... consumate atât la veselii cât și la dureri. Vă închipuiți efectul salutar ce-l are rachiul asupra muncitorului istovit de puteri la munca intensă a câmpului, când bea, dar bea după lucru — înainte de mâncare — ca să-și „amortească oasele“ (vorba lui). Ii amortește oasele și-i roade stomacul ca pe urmă strângându-și burta văicărint să spună: „*mă doare inima*“. Cazuri dese la sate. Le stă preoților și învățătorilor în stricta datorință morală — ce le încumbă oficiul lor pastoral și didactic — supravegherea de aproape a turmei lor, asupra căreia vom reveni.

Un teolog despre Valea Someșului.

Jupânul Tischler are prieteni și nu va rămânea păgubit...

Citesc în numărul 513 al ziarului „Curentul“, din 24 Iunie 1929, că la urma urmei, Jupânul Tischler, tot nu va fi păgubit.

După cum era și firesc, pe acest Jidan, nu trebuia, la nici un caz, ca reforma agrară să-l păgubească!

Reforma agrară o fi păgubit ea pe mulți proprietari români, bisericici, școli, mănăstiri, spitale etc. de la cari a expropiat moșii intinse, însă Jidanul Tischler a trebuit salvat. De moșiile lui nu trebuie să se atingă nimenea! Pentru ce? Pentru că are prieteni, la Cluj... și București!...

De dragul acestui perciunat s'au lăsat fără păduri și pășuni suficiente, 10 comune moțești. Comitetul Agrar, pe baza unui raport al inspectorilor Gologeanu și Popescu Pera, a adus hotărîrea Nr. 254—926, prin care scutește Jidanului Tischler zece mii jugere pădure și lasă celor 10 comune șase mii jugere stânci și prăpastii.

Neobositul și vechiul luptător Dr. Amos Frâncu, după ce face mai multe memorii și prezintă în fața puternicilor zilei, numeroase delegații de Moți, convinge pe Ionel I. C. Brătianu, că Moților li s'a făcut o mare nedreptate. Convins fiind de aceasta, în toamna anului 1927, trimite de nou o comisiune la fața locului, în frunte cu Dl Dr. Honoriu Crucin, consilier la Curtea de

Apel-Cluj, însoțit de dl Coșeiu directorul regiunii silvice și Dl Tudoriu consilier agricol după cum am mai scris.

Această comisiune a constatat că Moților li s'a făcut o mare nedreptate, raportând despre aceasta celor în drept, la București.

Pe baza acestui raport s'a ordonat o nouă expropriere; Comisiunea I și II-a agrară, a expropriat de nou întreg complexul lui Tischler, care nu s'a lăsat bătut, ci a apelat până la București.

Această cauză dreaptă a Moților, stă de un an și ceva, în București, nerezolvată.

După instalarea guvernului Maniu, Moții, cari și-au fost pus ultima speranță în acești conducători, au alergat de nou la București. La sfârșitul lunii Ianuarie a. c. o delegație de 18 Moți, a comunelor cari urmau să fie împroprietăriți

din moșia lui Tischler, s'au prezentat Dlui Maniu, cerând să se termine odată cu jocul, de „*împroprietărirea Moților*“. Dl Maniu i-a primit foarte bine și i-a trimis la Dl Mihalache, care, n'a avut timp să-i primească. Pe urmă i-a primit dl Dobrescu, care și dânsul, cât a vorbit cu ei a, stat cu ceasul în mână, spunând: „*Că grăbește, fiind invitat la palat, la masă*“.

De atunci cauza Moților clocește din nou, fără să mai știe nimenea de ea, până acum, când ziarul „Curentul“ scoate la iveală, frumoasa afacere pe care a întreprins-o regele munților apuseni, Jupânul Tischler.

O parte din Moți, nu-și pot închipui, că guvernul Dlui Maniu, — pe care ei l-au așteptat de atâta timp și cu atâta dragoste, cari pentru venirea lui la cârma țării, au fost pe jos la Alba-Iulia în luna Maiu, iar în luna Octomvrie și Noemvrie anul trecut, au stat flămânzi, setoși, bătuți de vânt, ploii și furtună, zile întregi sub balconul Clubului național-țărănist din Cluj, pentru care ei s'au rugat lui Dzeu în bisecicuțele lor de lemn, au injurat și spart capetele acelor, despre cari credea că nu simpatizează cu ei — să lase acum ca acest perciunat, să nesocotească legile țării, încercând prin orice mijloace să îngreuneze aplicarea reformei agrare, aici în munți, ca harnicii Moți, să rămână și pe mai departe sclavii lui.

Altă parte din Moți însă, nu aveau mare speranță nici de data aceasta, zicând între ei: Tischler are foarte buni prieteni în toate partidele politice, iar aceia, cu nici un preț, nu vor lăsa, ca el să fie păgubit. După cum scrie ziarul „Curentul“, Moții din urmă nu s'au înșelat în credința lor. Jupânul va primi pentru pădurile Moților pe cari le-a devastat, după afirmațiile susnumitului ziar, *Unasută treizeci milioane lei* din care va putea ajuta și el, pe acei pretini, cari l-au ajutat...

IOAN L. POTRA
Bologa — Cluj

VOCI DIN PRESĂ »VOINȚA
DRAGOSTEI« — HUNEDOARA.

Liga Apărării Naționale Creștine

O organizație politică, care păstrează contactul cu realitatea. O mână de oameni care simt încă mușcătura țințarilor evrei pe corpul țării acesteia și mai au curajul reacțiunii, al apărării. Judecata acestor oameni nu s'a prefăcut sub puterea sugestiilor filozofice ale francmasoneriei.

Acești oameni știu încă cu putere, că o mașină nu poate

funcționa bine, dacă corpuri streine de dânsa, au intrat în circuitul ei de funcționare.

Iar dintre elementele streine, care au fost lăsate să invadeze țara noastră, acel care primejduiește cel mai mult funcționarea organizației de stat, este elementul evreesc. Streini de aspirațiile și munca poporului românesc, Evreii formează puterea care va copleși statul și îl va transforma după bunul său plac.

Organizația lor formează stat în stat. Pe bunăvoința și dragostea lor nu se poate conta, deoarece idealul care-i mână în luptă, tinde la o dominație a tuturor națiunilor, neavând nici un punct de legătură cu idealul națiunii românești. Statul lor are un caracter internațional universal, ei formând organizații pe țări, pe întreg pământul, organizații întrunite într'un singur crer conducător al tuturor Evreilor depe pământ.

Cine urmărește cu atenție studiile asupra chestiunii evreesti, ale conducătorilor L. A. N. C., își că seama de primjdiile ce amenință viața țării românești. Liga reprezintă curentul naționalist și creștin.

Și precum sămânța conține într'ânsa, germenul de biruință al vieții, tot așa naționalismul și creștinismul aolaltă au în ele tăria, care poate rodi biruința națiunii noastre.

Biruința Ligii Apărării Naționale Creștine înseamnă moartea politice de partid și începutul politicii naționale, prinsă în marea politică a imperiului creștin al lumii.

Ce trebuie să conțină noua lege administrativă

Proiectul noii legi administrative se depune acum în Parlament.

Acest proiect fiind produsul trădătorului C. Stere — putem fi asigurați, că el nu va conține dispozițiuni, cari să contribuie la românizarea orașelor noastre, azi prada minoritarilor străini de sângele nostru.

Minoritarii noștri nu trebuie să mai lupte pentru înfăptuirea lozincei președintelui partidului maghiar, a grofului Bethlen: »Românii n-au ce căuta la orașe!», căci noua lege administrativă le-o aduce gata.

Art. 19. din actuala lege administrativă, din motivul că orașele de reședință a județelor din cari fac parte, sunt un »tot organic» cu acestea, a făcut foarte bine, când a dispus, ca a numiți membri din consiliile județene să ia parte în consiliile urbane de reședință, — aceasta pentru a înrâuri hotărârile orașelor de reședință, dela cari depind în mare parte și interesele lor economice și culturale.

Este datoria guvernului și a parlamentului, ca să recipieze acest practic și totodată românesc articol în noua lege, urcând chiar procentul delegațiilor, pentruca astfel să se deschidă larg drumurile imigrării Românilor la orașe și să libereze elementul românesc dela orașe de sub călcâiul minoritarilor dominanți, deschizând astfel și calea concurenței între Români și străini.

Fără acest articol de lege, țara aceasta nu va fi nicicând o »Românie» adevărată.

Colonel i. r. Brândușa — Cluj

INFORMAȚIUNI

IN ATENȚIUNEA DLUI GENERAL BROȘTEANU. Atragem atențiunea dlui General Broșteanu și-l întrebăm: Este adevărat, dupăcum suntem informați, că toate cele 4 regimente de grăniceri, dar chiar toate, sunt aprovizionate de un singur Jidan, adică de unul singur, căci acesta putea să-și bage în aprovizionare și pe fiii și ginerii lui, Jidani, cari nu au nici prăvălie și poate nici firmă înscrisă? Dacă e adevărat că acei Jidani aprovizionează cu cereale, coloniale și cu tot ce trebuie pentru hrana trupei și alte necesități, oare noi Românii nu putem furniza, noi cari ne-am făcut datoria către Țară?

Jidanii respectivi locuiesc în nordul Moldovei, târgușorul Mihăileni, jud. Dorohoi și se numesc Adolf Hekt și Solomon Weissmann, socru și ginere și poate mai au și pe alții, cari aprovizionează, de mulți ani, fără a putea să pătrundă vre-un Român.

Este adevărat?

A apărut: „Despre Poporație“ Statistica, Teoria, Politica ei. Studiu economic politic ediția II-a revăzută și adăugită de A. C. Cuza (1. Vol. pp. VIII + 700, Prețul 150 lei. București 1929).

Acest volum, pe lângă textul vechiu, cuprinde o anexă (Scăderea poporației creștine și înmulțirea Jidanilor din orașele României), patru note (I. Legea poporației. II. Poporația Franței. III. Poporația orașelor României IV. Economia politică și poporația) și un Registru de materii și nume.

Studiul „Despre Poporație“, astfel adăugit al d-lui Prof. A. C. Cuza, este o cercetare completă a subiectului, totodată teoretică, de economie politică, și practică, de politică economică a țării, lămurind, în deosebi naționalizarea orașelor și problema jidănească.

Recomandăm cu toată căldura, cetitorilor noștri studiul „Despre Poporație“.

Reproducem în acest număr al revistei prefața acestui valoros studiu.

SOCIETATEA ARTISTICO-LITERARA „LIVIU REBREANU“ DIN BISTRIȚA, în ședința sa din 16 Iunie a c., a ales următorul comitet:

Președinte de onoare: Nicolae Năstase.

Președinte: Pavel Meriu.

Vicepreședinte: Ioan Ilea.

Secretar: Alexandru Chitta.

Bibliotecar: Arcălean Dumitru.

Casier: Ilie Griga.

Cenzori: Liviu Toma și Emilia Pășteanu.

POMENIRE PIOASA. Din inițiativa savantului prof. Dr. N. C. Paulescu, vice-președintele L. A. N. C., Duminecă 16 Iunie a. c., orele 10 jum. dimineața — în biserica Sf. Mina Vergu. s'a oficiat un serviciu religios întru pomenirea marelui filo-român și naționalist francez Roger Lambelin, decedat de curând. Au luat parte numeroși membri ai L. A. N. C., precum și personalități marcante din lumea intelectualității românești.

OPERELE NOASTRE „NAȚIONALE”. Am cetit cu deplină satisfacție, un aviz plin de demnitate și în felul său sosit după atâtea așteptare, al Operei Naționale din București, care dovedește prin aceasta, că în sfârșit schimbarea de conducători, se mai și simte. Prin acel aviz se anunță vacanța a câtorva locuri în orchestra operei și concursul, cum și când ele vor putea fi ocupate deci se anunță un sistem nou — neobicinuit până acum, prin concurs — de-a recruta elementele operelor noastre, un sistem bun și-un sistem ce noi dorim a-l practica. Anunțul cuprinde condițiunea esențială, că nu pot petiționa decât Români și aceasta este altă parte importantă a curagiului ce-a dovedit de data aceasta Opera Națională din București.

Gândiți-Vă bine asupra celor susrelatate, domnilor foști, actuali și viitori conducători ai Operelor noastre Naționale și luați exemplul. Credem că justificarea acestor măsuri nu Vă este necesară, de aceea de data aceasta nu ne vom ocupa de ea.

Noi, rugăm însă în special Direcțiunea Operei Naționale din Cluj, să aibă în deosebită vedere felul de mai sus, de-ași recruta personalul, pe care-l știm că nu prea este românesc. Și sperăm că în vederea stagiunii viitoare, măsurile ce se vor lua, se vor lua în acest sens: menținerea elementelor românești, angajarea de noi elemente, numai românești (înțelegem elemente corespunzătoare) și acordarea tuturor posibilităților ca aceste elemente să se poată valida și să se poată desvolta, pentru viitor. Căci altfel nu vom avea nici când ocaziunea fericită de-a vedea și talentele noastre la înălțimea ce-ar putea-o ajunge; operele din străinătate nu le vor da acest favor, deci la noi vor trebui să se și formeze, cei dela cari se poate spera aceasta.

Nădăjduim în sentimentele românești, de care știm că dispun Direcțiunile Operelor noastre. Vom vedea! și să se știe că asupra acestei chestiuni, ce privește națiunea română întreagă, vom reveni.

GAZETA STUDENȚILOR CREȘTINI. După o tăcere siluită, destul de îndelungată, în 2 Maiu 1929 — adecă

în preajma Serbărilor Unirii — a apărut din nou gazeta studenților creștini numită:

Glasul Studențesc, în București Boulevardul Schitu Măgureanu Nr. 2. Această gazetă are un rost mare, în ce privește creșterea și oțelirea frunțașilor de mâine ai neamului nostru. Rostul acesta mare al gazetei susnumite se vede din următoarele cuvinte ale președintelui Uniunii Studenților Creștini Dl Gh. Sărbulescu, publicate în numărul 1 anul V.

„De veacuri s'a dus o luptă continuă ca aceste plaiuri ale Țării Românești să fie stăpânite numai de Români”.

Ați înțeles tineri rătăciți, ai diferitelor partide politice, care luptați pentru căpătuială, chiar alături de jidani în contra Neamului, nu pentru ca „România să fie a Românilor”?

Dorim suratei noastre „*Glasul Studențesc*” viață lungă, fără întrerupere, și bogată în fapte românești.

O GAZETA CU MULT BUN SIMT. este gazeta „*Avântul*”, din Petroșani, scoasă de dl V. B. Toloescu.

În Nr. 20 din 19 Maiu 1929, adecă numărul scos cu ocazia sărbătoririi 10 ani dela Unirea tuturor Românilor, numita gazetă publică fotografiile. Domnitorului Ioan I. Cuza, a Reșilor Ferdinand I și Carol I, a lui Mihai Viteazul, a M. S. Reginei Maria, a M. S. Regelui Mihai I. a A. S. R. Prințesa Elena, a bărbaților de Stat. Take Ionescu, Ion I. C. Brătianu, General Averescu, Ștefan C. Pop, Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, General Presan și Nicolae Iorga, arătând pe scurt activitatea fiecăruia din cei numiți, fără ca să uite însă pe Octavian Goga, N. Filipescu, Barbu Delavrancea și Părintele Vasile Lucaciu, care își au locul lor bine stabilit în istoria de întregire a neamului românesc.

DL I. G. DUCA INTOVARĂȘIT CU JIDANII. Citim în revista economică ce apare la Cluj, în numărul din 19 Maiu 1929 (Anul IX Nr. 20) următoarea informație:

„*Banca de Credit Român S. A.* București în ședința din urmă a direcțiunii l-a ales de Președinte de onoare pe Dl Jules Cambon, Președinte activ a fost ales prințul *Barbu Stirbey*, iar vicepreședinți Dnii *I. G. Duca* și *Kaufmann Oscar*. Direcțiunea a reînviat mandatul de administrator-delegat pentru Dl Kaufmann Oscar.”

MÂNDRIA JIDOVEASCĂ ȘI INCONȘTIENȚĂ A GUVERNULUI D-LUI MANIU. Citim în *Jüdische Presszentrale* Nr. 549 din 14 Iunie 1929 următoarea informație sosită din București:

„*Guvernul a numit ca expert tehnic în Ministerul Muncii pe Președintele Uniunii Cooperativelor jidovești pe Nahum Rotmann.*”

Se întreabă marele public românesc: conduce acel minister titularul I. Răducanu? sau conduce de fapt Jidoviamea internațională prin *Aristid Black* la a cărui bancă I. Răducanu a fost director până a ajunge Ministru?

OAMENI ȘI OAMENI. În România întregită Ministrul de Interne Vaida prezidează concursuri de frumsețe; în Italia, Mussolini le interzice ca imorale. Judecați-vă frunțașul, domnilor național-țărăniști!

INTREBARE FĂRĂ RĂSPUNS DAR CU RĂSUNET ÎN OPINIA PUBLICĂ. Întrebăm pe Ministrul de Interne, Dl Vaida, specialist în materie, ce crede Dsa despre următoarea constatare făcută de *Alfredo Rocco* actual Ministru de Justiție al Italiei fasciste, cu privire la francmasonerie:

„*Forța acestei Asociațiuni nu constă în idealitățile ce pot însușești aderenții, dacă ele există, ci în foloasele ce ea poate da, sau despre care se crede că poate da!*”

Cu aceste câteva cuvinte, colaboratorul lui Mussolini desvăluie toată hipocrizia, hrănită cu materialism, a Francmasoneriei, pe care o cunoaște din practica de adept, Dl Vaida.

PARLAMENT ROMÂN-CREȘTIN. E o înșelare a minții și insultă adusă simțământului naționalist și creștin, dacă am mai putea crede — că parlamentul țării e român-creștin. Duhul minciunii și al răzvrătirii, față de tradițiile sfintei noastre credințe creștine ortodoxe sunt linia de conduită a domnilor parlamentari.

Cele întâmplate de curând în senatul țării ne lămuresc pe deplin, asupra celor de mai sus. Rabinul Niemirower, reprezentantul cultului ovreriesc în senat, a atacat în mod cinic pe un episcop creștin-ortodox. P. S. S. Ghenadie al Buzăului — pe motiv, că nu s'a permis și hahamului dela Buzău să slujească alături de soborul preoțesc, cu prilejul zilei eroilor; senatorii au aplaudat pe rabin.

Iar când episcopul creștin ortodox a vroit să răspundă, „cinstiții” senatori nu i-au dat voce — vociferând, de credea că te afli într'un staul de vite.

Toate acestea sub oblăduirea celor suspuși, ce reprezintă țărănimea românească, păstrătoare a sfintei credințe și cu respect față de ierarhii bisericii.

¹⁾ c. La Transformazione dello Stato, Roma 1927, pag. 42.

RADIOFONIA ȘI JIDANII. După cum ne informează ziarul „Universul” Nr. 132 An. XLVII, societatea română de radiofonie de sub președinția emeritului „sociolog” Dl Dim. Gusti, profesor universitar și membru în nenumărate consilii de administrație, a ținut ședință — disertând chestiunea informării minoritarilor prin radiofonie. Cităm: „Dl profesor Gusti comunică impresia bună ce a făcut în Bucovina traducerea poezilor români într-o antologie în idiş”.

Acestea sunt preocupările societății române de radiofonie și ale profesorului universitar Gusti; toate celelalte probleme sunt de interes secundar.

E și firesc să se întâmple astfel într-o societate, unde e pus la loc de cinste Jidanul Herșcu Blazian, cel care anii trecuți și-a permis să stropască cu noroiu, în Isus Christos și în Români, prin coloanele „Adevărului literar și artistic”.

„**ASIMILAREA JIDANILOR**”. Documentul cel mai convingător relativ la chestiunea asimilării Jidanilor ni-l oferă darea de seamă a congresului „Uniunii Evreilor români”, publicată în ziarul „Universul” Nr. 131 An. XLVII. Reproducem fără vre-o denaturare, declarațiile textuale, categorice ale Jidanului Berkovitz — unul dintre fruntașii „Uniunii Evreilor români”: „Nu suntem pentru politica de asimilare și de renunțare la tradiția evreiască”.

Ce crede despre acest lucru dl D. Gusti, președintele „Institutului social român”? Ce zice dl N. Iorga, marele istoric al Țării românești?

Iar dl Vintilă Brătianu, președintele partidului național-liberal, în care e membru activ dl Berkovitz, nu are nimic de adăugat?

UN APEL AL U. N. C. R. Colegi! Impotriva noastră se duce de multă vreme o luptă făcută de învăluire și captare, luptă pornită de Jidani și susținută de oameni fără conștiință și fără Dumnezeu, vânduți Jidanilor pentru o mână de arginți. Iată că acum dau asaltul fâțiș și îndrănesc să lovească în conducerea organizației noastre.

În ziarul tuturor murdăriilor patronat de Pamfil Șeicaru, scribul cumpărat de cine dă mai mult, rușinea nerușinatei prese de șantaj, a apărut Dumineca trecută un articol semnat de Jidanul V. Rodan, pe adevăratul nume Roder, articol în care conducătorii noștri sunt insultați și calomniați.

Mai ales, se face cap de acuzare aceluia pe care îl cunoașteți cât s'a sacrificat cauzei naționale, președintele U. N. C. R. și al Centrului Studențesc București, colegul G. Sârbulescu, din condamnarea consiliului de război, su-

ferită pentru că s'a ridicat cu toată energia împotriva eliminării celor 300 studenți cu ocazia congresului dela Oradea-Mare.

Reptila jidovească Roder încearcă să muște, nu numai din atavica pornire „ci și din ordin suprem și ocult: nu le convine Jidanilor și jidaniților ca la congresul de la Budapesta, România să fie reprezentată prin delegația aleasă de noi toți, delegație compusă din oameni cari ar putea în cazul unei eventuale, discuții să arate problema jidovească din țara noastră în adevărata ei lumină.

Dedesubtul mârșeviei semnată de Jidanul Roder:

Pamfil Șeicaru încearcă să-și răzbune manifestația ostilă făcută de cei 5000 de studenți, cari la 10 Dec. l'au acoperit de huidueli, pentru moravurile pe care le-a încetățenit în presa românească, lovind în președintele de atunci, astăzi reales G. Sârbulescu. Apoi, Lorin Popescu, Sluga lui Șeicaru, corector de noapte al pamfletului, inspiră condeiul Jidanului Roder, ca să răzbune piciorul în spate care i s'a dat de întreaga studențime, pentru că atunci când a fost pus să aleagă între studențimea care îi acordase încrederea și stăpân, la preferat pe Șeicaru!

Colegi!

Voi care ați purtat făclia naționalismului din mână în mână, camarazi de luptă integrală alături de cei, azi batjocoriți, veți răbda pe obrazul nostru palma pe care Jidanii și jidaniții încearcă să ne-o dea?

Insulta adusă conducătorilor noștri e insulta adusă nouă!

Dacă în sufletul nostru a mai rămas o urmă de demnitate, o ultimă scântee din flacăra idealismului sfânt, de altădată, să reacționăm.

ROMÂNI IUBITORI DE CINEMATOGRAF, ați fost să vedeți cu toții, dar chiar cu toții, filmul „Simfonia dragostei”, al cărui acțiune se petrece în România? Ați fost cu toți să admirați talentul neîntrecutului artist român I. Livescu? N'ați fost. Dar în schimb ați fost nu-i așa și-ați umplut sala cinematografului, când s'au jucat filmele străine și în special filmele concetățenilor noștri și-ați admirat împreună cu ei. Ați fost, nu-i așa la filmul „Rapsodia ungurească”? Acum cereți-Vă conștiința și vedeți dacă sunteți buni și adevărați Români și veți înțelege și ce voim noi a mai spune.

Sprijinitorii noștri. Iată ce ne scrie un cinstit și inimos abonat al revistei noastre: „Din suma restantă în abo-

namentul revistei Infrățirea Românească, trimit această sumă (lei 250), deocamdată, iar restul îl voi achita în luna, când voi primi întreaga pensie, care n'am primit-o de 10 luni; cu toată stima I. H. inv. pens.”

UN OM MUNCITOR. Dl Dr. Victor Petheu căpitan invalid, Președintele I. O. V. filiala Prahova, văzând cu durere, suferințele invalizilor, ale văduvelor și orfanilor din războiul pentru întregirea neamului, precum și suferințele poporului românesc, ajuns rob în țara lui, s-a pus pe lucru pentru a strânge rândurile acestor nedreptățiți ai neamului, luminându-le conștiința națională și îndemnându-i la solidaritate pentru a-și impune respectarea drepturilor recunoscute de lege dar călcate în picioare de politicieni.

Spre acest scop a aranjat adunări în Râmnicul Sărat la 28 Aprilie 1929 în Ploești la 5 Maiu 1929, în comuna Bertea jud. Prahova la 20 Maiu 1929 și în Moreni jud. Prahova la 23 Iunie 1929, unde s'au sfințit Drapele de ale Asociației Invalizilor, Văduvelor și Orfanilor din Război”, iar dl Dr. V. Petheu a ținut conferința „*Dușmanii Satelor*”.

Reproducem mai jos, din apelul Asociației Generale I. O. V. Filiala Prahova:

**Asociația Generală I. O. V.
Filiala Prahova**

Frați Creștini,

Luni 20 Mai orele 10 dimineata, are loc în Biserica Sf. Paraschiva și la Monumentul Eroului necunoscut din comuna Bertea.

**Sfințirea drapelului comunal I. O. V.
din Bertea**

În cine a mai rămas un pic de conștiință să vină și să ia parte la această mare solemnitate națională, să îngenunche și să depună o lacrimă și o floare pe mormântul aceluia din a cărui vrednicie trăim noi azi, și cu cuvinte, dacă cei mari nu voesc altfel, să alinăm suferința și durerea aceluia ce și-au pierdut tot ce au avut mai scump ca părinte, soț, frate sau fiu. După amiază la orele 3, dl Dr. Victor Petheu va ține în localul școlii o Conferință tratând despre „*Dușmanii satelor*”.

Iar neobositului și însuflețitului camarad de luptă Dlul Dr. Victor Petheu îi urăm bun succes în lupta ce poartă cu atâta avânt și statornicie.